

Babasahing Pilipino

reader

MANILA LIBRARY

TAGABILI

Tboli

X-291

MANILA LIBRARY

BABASAHING PILIPINO

Vol. I, No. 3

August 1969

Tagabili

Yó Kem Nù Lemen

	Page
1. Hanà Kegenen Dú Kisun	1
2. Kessotu Nawa	4
Yem Él Alí Gel Mamà bè Lusun	5
Kem Tau Menwu bè Kebakan	6
Kem Ngà Setwoli	7
3. Kun Kbut Lafu	9
4. Tutul Wan	11
Husi ne Fedlu	11
5. Tinu Ubi Koyu Méléí	13

The BABASAHING PILIPINO is published by the Summer Institute of Linguistics, Philippine Branch, as part of its program of preparing reading materials in the lesser-known and, in some instances, previously unwritten languages of the Philippines.

The program is undertaken in cooperation with the Bureau of Public Schools and the Institute of National Language of the Department of Education, The Republic of the Philippines.

The Sinolon Team translated this Tagabili issue of the BABASAHING PILIPINO.

Summer Institute of Linguistics
Philippines

Translators Publishers

1969

Published
in cooperation with
Bureau of Public Schools
and
Institute of National Language
of the
Department of Education
Manila, Philippines

17.28-869-1.8C

Printed in the Philippines
by S.I.L. Nasuli Press

52.60C-96050

HANĀ KEGENEN DŪ KISUN

Wen bok snulat yem tau boluyen Manwél Luis Kisun. Boluyen du YEM TEY KESFATAY BONG. Yó gotu tulónen bè yem bok yó yem kun klowil. Deng gel gungol ye kókuy nim tau ni? Nim Manwél Kisun ni, tau hol tekang kmamal mogot kukum lem blóng tekuy ekni. Nim tau ni tey gel knoduhen yó kem tau laen hol kwa le. Ne knoduhen se yó kem tau alf hfesek mð nmd. Ne tey gel kehyu nawahen ebè yó kem tau segluk mð nmd bè yó kem benwu bong. Sal gel hnebelen lanen tmóböng kul. Sotu tehe monen, Laen kó bang hol kwahu se dou, mung bè ksutu laen kó du kendengenu. Tóðð kðé yó kem dou dumu segbót sal hld senged kum laen hol kwa me. Yó se yem guntu Manwél Kisun deng temngón du klowil yem tau laen hol gunun ma. Ne tngónen se yem gunu le là wen abay se deng gfaen se kun.

Yó nýð ton Manwél Kisun bè yó kem tauhen yem kehyu kegnóm le du. Tonen yem klanen. Yem tonok gunu tekuy nù nifil Dwata mð gunu tekuy sesotu menwu. Gel tulónen yó kem ween yem kun kmð kehegnóm du. Monen, Nim tonok gunu tekuy menwu ni sket tekuy kemwalis du kðé tekuy kem sana dandón menwu du. Wen kwalis tekuy mfun du yem là bud gfun sotu tau du. Yem mð kun guntu hdengen yem sotu tau yó mð kun guntu henek nù. Mð gunun hol hfesek mð nmd. Anf gtóððen temomð yó kem kun fes lówó. Mð gunun hminggel hemða gunuen ne hemdengen ktauhen. Yem guntu hyu ne knuun mton du ne wen se sfeng wahren yó kem ngom malti hyu mton du. Yem menwu laen kat alf bud hnebelem du. Monem bè knesem hyu. Ne monem bè kem ngaem kemnu le ne hyu klówó le. Ne honéen ke lelen ne e hyu yem guntu mnagi mð gunu le megtolok.

Yó knýð Kisun ke ket tau sket gemtob du yem nù kihu hyu ton lemen yem benwu gunu tekuy nù ni. Senged kween du kun yem

tau ke hanà tolo lemnok senged se ke deng tuha. Ne yó se yem gunun là bud lungun kegnóm le du.

Là bud lenungun nawa le du ne ke mon le bang gunu tekuy nu du dou. Aní là bud lenungun nawa le du kken le abay se ke wen gunu le hdengen mð hulu. Ne là bud kat ali lenungun nawa le du yem mð gunu le gemwa ngà filak le. Ne là bud lenungun le du ke wen bud tó mled tonok le. Ne là se bud lenungun nawa le du ke wen gunun glayam yó kem fes lówó le.

Ni se yem kun hendeen Manwél Kisun ke tonen bè klowil yó kem kun tau knamal. Du yem hol tekang malak bè kogot benwu. Tey ktoloken yó kem tau knamalen. Tey kofinen kul yó kem dumuhen. Yem sofin hlanan bè kiteb. Wen se kiteb nmd le mð kiteb gunu le gemni tóbóng bè yem Gebenu le yó kem tau knamal Kisun.

Ne wen se tonok tting yem Gebenu mð gunu le hteg yó kem guntu le. Ne wen se yem mð gunu le mð hulu le. Ne wen se yem kiteb aní gbeken bemli tonoken yem tau ne là se holen mebtas. Yó gunum mon ket tau gotu sket mfun tonok ne gotu le se sket mfun hulu. Ngangen efet wen guntu nmd le bè Menilà. Gebenu hmd du yem guntu mð gunun kmulu udin. Ne wen se kem tau mð nmd yem laen du hol kwa le tódó tmolun du. Ne wen se udinen yem ktolun le du yó kem bnayad le mð hengeð dóm le du. Ne eles wen udin mð tendo tmóbóng kul ne wen udin aní wen lanen gemtóbóng yem Gebenu ke sok wen kento tenduk yem sotu tau. Ne wen se udin mð tmóbóng yó kem libun ne yó kem ngà. Gel tmóbóng le yó kem dumu tau. Ne gotu se ksukéy le kul yó kem tau gel mð nmd. Yó gunum mon là kat ngang le du mð nmd yó kem tau efet snilek le kdaw duhen ke glakit le kifu.

Hek tikóng na e glumfak yem gida bong, gotu le mulék élél yó kem tau ne laen hol bud kwa le abay se gotu le lungun bè yem gida glumfak lem blóng le. Blaem là buden hol hegtu ne yem Manwél Kisun lelen wen desen ne là bud gtóbóng kul. Ewenem

la k6en mk6 b6 nawahen yem gel kko6uhen y6 kem tau laen 6u hol gel kwa le. Balu yem moy6n klefen sana tolo kegtul6n nawahen kul y6 kem tau laen 6u hol kwa le.

Tendo eles nunung yem tau mulung 6u yem moy6n klefen ne wen hesfala Kisun 6u yem sotu u6el Dyisas eb6 y6 kem tau laen hol 6u kwa le yem km6n Dyisas 6u, "Bong hyu nawa ye ne kuy, yu kem tau ke laen hol 6u kwa ye, abay se deng ye gfi eb6 Dwata."

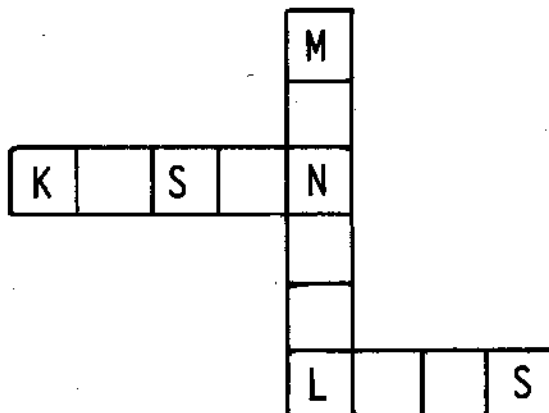
Tahu se, Manw6l Kisun kenbong nawahen y6 kem tau 6l6l. Du se yem tekang geta b6 benwu tekuy ni.

Tedu deng dnalangem?

Gotu snulatem y6 kem u6el la nuen b6 ni kem deng knul6s nii.

1. Manw6l Luis Kisun yem tehe hol _____ tau geta b6 benwu ni.
2. Kenbong nawahen y6 kem tau _____.
3. Tehe mon Kisun b6 y6 kem ween, yem tonok gunu tekuy nu ni nifil Dwata m6 gunu tekuy sesotu menwu _____ tekuy.
4. Du yem hol tekang _____ b6 kogot benwu.
5. Yem gunun tm6b6ng kem tau, hlanen b6 _____.
6. Lemw6t b6 u6in gunu le ma _____ kem tau.

Snulatem boluyem. Nlemem yem gunun gawang.

KESSOTU NAWA

Boluy kmoen ke sok all mawi nnongen yem kdaw? Ne la dog knulonen du. T6d6 senfl6sen yem all knongen ne all kkinien mon le mt6 kutu du. Ne monem b6 y6 kem huluhem la dog le hol bud mitod. Gotu le menes. Y6 se yem deng gel ton tekuy ke sok all hennolien mawi nnongen yem kdaw.

Tng6n ye k6 kul atul y6 kem tau menwu b6 yem sotu benwu boluyen Bensalan? Monle, B6 tekuy abay sungul ni. St6b6ng tekuy m6 du ke sok wen atul hyu nm6 tekuy. Mokol tekuy m6 lan 6l e talak hulu tekuy ani m6f6. Balu duen hemnoli du nongen yem kdaw, ke eles tendo m6f6 talaken yem tonok tekuy la k6en menes ke wen hulu tekuy du.

Tahu se nbut le st6b6ng m6 du yem atul le y6 ne tey kesm6 le du yem anal 6l eb6 tonok le. Ne minguhem sem km6 le hulu ig6 nim tey n6ng kdaw. La menes hulu le abay se tendo eles m6f6 yem tonok. Abay se yem 6l loloen yem anal sensokol le lemwt6 gu b6 l6w6hen ml6l e talak tu kem tonok le ne senfl6sen tendo m6f6 yem mteg y6 kem hulu le.

Na, boluy se kul gfa kul y6 kem dumu tau dumu le seb6t, yem tehe la gb6ten mung b6 yem kul atul y6, yem tau ke s6n knudungen s6n yem kun nm6 la m6y6en segduf b6 kem dumuhen? Gotu menes ne gotu ml6f yem kul hulu abay laen lan 6l e talak le. Ke tehe gel tm6b6ng se kun he la k6en gembun6 bitil yem tau y6. K6en ni kem tau m6f6 kul tonok laen k6 du tnafa nawa le abay se deng eles wen kul atul gu laanen la deng all hemnoli du yem all knongen yem kdaw.

Y6 se yem tau ke eles wen atulem tnul6nem kem dumuhem ani gotu ye segduf m6 du. Ani duhe k6m yem kwadag ye semgduf m6 du gotu bud kwadag hyu nawahen.

Là yó ke sekla yem ton ye atul lugi ye hemdeen du ke ton ye yem angkat kehuyhen. Ke sesotu nawa ye angkat ye hligal. Ke là segmung atul ye angkat tey wen gunun blat nawa ye.

YEM ÉL ALÍ GEL MAMÀ BÈ LUSUN

Deng gel ton ye kô kuy yem él ke dmunuk? Ke sok ali mnóng kdaw, là holen ngelem yem él, ne tey tikaw ktonem du. Là kôen lebol. Okóm sok deng bud gel kmulón tódô tonem dunuk muluk. Honéen yem dunuk sok deng hennolien, gel mogut bótóng ne tey gel kfaen. Baltù yó hem gunù botong sloben sok deng ali hennolien mamà yem él. Ke moni klokok él yem gunuem ne yem tonokem, yó se yem angkat gunum élél sok lenumfaken uu yem dunuk. Là kô gbekem mungkug du yem él sok dmunuk.

Wen sotu él bè Lusun boluyen Tebida. Sok dmunuk tey lamang tkófen yem gunun e gel demanag, okóm hyu tu du yem dlanagen mò lenok hulu ne habuen yó kem hulu yó kem tau ne bong filak gwa le ke sok le hembaltù abay se hyu kbungu le yó kem hulu le. Tey gel kdunuken nim él bnoluy le Tebida ni, sôn moen gel mamà ne tey lamang yem gunun e gel demanag yem lelen.

Tikóng le mò atul, nbeng le semintu heklol kililen ne bud dalang se yem sendifalen baltù nù ne yem gunù le e hsón du. Ne tikóng kmulón ne dmunuk yem él yó, là buden temamas ne abay se deng sesotu ne yem klelen ne ngelem ne mgel mifal du. Okóm baltù yó sen deng kessotu yem klelen là kô gehnoken du se ebè tubaw yem beng sbalà heklol kililen. Ne tódô mdengen ne klelen yem él yó abay se deng gsufit yem lanen ne deng mdengen se bengen yem sbalà heklol kililen. Yó gunun là bud getlamas demanag ete kumbu.

Olo kóm yem deng lewu halayen ni ne tey sidek bud kamaen yem él yó, ne tey dunuk. Yem dunuk là deng gel henikót ton le du. Baltù yem ali kbegél le yem beng kemlol kililen botong wen

gunun gembà ò. Ne buđ nbut le bè yó ne tles buđ semsatul ò yó kem tau mon le, "Buđ sensmò tekuy ne hol hgemel tekuy yem kmò tekuy ò. Yó gunu tekuy hol hgemel yem kmò tekuy ò aní balt òuen buđ òmunuk là buđ gbeken gembà ò. Hol tekuy stóbóng mò ò, ne hol sengđuf tekuy mò ò. Kunen òé ke mima mò ò. Là kò òemen tekuy ò he yó yem kegenen, ne kunen ne ke wen filak gwós bélè tekuy bè yem kesmò tekuy ò."

Ne tikóng buđ sensmò le ne tey mbegel yem buđ kmò le ò yem beng kemlol sbalà kililen yó. Ne tikóng buđ hennolien kmulón ne buđ òmunuk, là kò buđ gehsideken ò. Ne tey hyu kegnóm le ò yó kem tau tehe semsmò ò abay là buđ lenumfaken talak yó kem hulu le.

Yó se gunum mon ò, mò hol lemwót gunu ye hemdem ò, yu yó kem òumuhu. Yem kessotu nawa hkél tekuy ebè yem hiit twók ke sok senbkesem yem kbongen sigel là mahil getfokem ò. Là yó ke là sembkesem kul tey mahil temfok ò kèt ne sotu.

Ni mò hendem ye. Bè ye abay gel sbólów. Bè ye gel sutó nawa. Stóbóng ye òé. Segluk ye òé ke wen nmò ye. Yó gunu ye segđuf aní là glunsud le kuy ke wen tó mundug elem blóng ye.

Ni se mò ònalang tekuy aní là tódó gwa le ò lem tók te yem kut òeng tonok gunu nù ne baluen ke òeng te mléf, tódó le menek yó kem ngà te nù ò. Abay se òeng eles tehe hgemel yem kegun te ò.

KEM TAU MENWU BÈ KEBAKAN

Yó kem tau menwu bè Kebakan tey òékul òeng gel hlayam se kul. Ne tey sidek gel kegnóm le ò. Yem tehe kmoen yu ekni laen kò òeng lan tedak ebélè le. Tek na sulék le mò hulu yem sfalay abay se laen bang hol kmò le ò ke aní gel genged bélè le. Sok gel aní hennolien mnóng kdaw gel mléf yó kem hulu

le. Ne yem sotu halay bè yó tódó gotu ungé yem klamang hulu le yem hanà gel ksut ungé bukay.

Tikóng sensatul le yem kmò le du lematu le yem kwen le segayun ne yó nmò le hlan le e talak le yem éi aní mífé gu lem but yó kem hulu le ne sotuhen aní là mlosen kmohung edu yem ungé ke deng tódó hld éi gu talak yó kem halay le. Ne sotun ket ungé ton le sal gel hnatay le. Ne ni se yem nmò le kólen bè yem lan tedak ebélé le gotu tódó lu semsmò du.

Ne tikóng nbut le, tehe le tek lematu ngangen gbóy le se kul yó kem dumu tau là temdemeni setnú kwen le deng le mom lemibu bud limu latu kwadag le segduf. Yó gunum mon du, baltu yem nmò dó là gbek sotu tau du botong tódó mógów ta kmò kehegnóm le du. Abay se deng le gotu segduf mò du.

Yó se gunum mon, ni kmoen ni yó kem tau menwu bè Kebakan, tey kehyu nawa le abay se tehe gel sensotu le yem atul le ekni ne ke wen hbaltu le, tódó sut bélé le se tedak. Abay se monem bè lan tódó kem lu ne semsmò du. Ne mahil se kgefet le ke mauy le ebè yó kem benwu bong abay wen lan tedak ebélé le. Ni se mò gunu hménég du tey bong angkat hyu yem elem haya tekuy ke hol tekuy gel stóbóng. Bè tekuy abay sungul.

KEM NGÀ SETWOLI

Ni wen bud tulónu kuy. Tehe tutul là sekna ne nim nga tutul ni, ne tey deng dé ne deng mungol du.

Tehe wen sotu tau alí hyu kenawahen. Nim tau ni wolu ngaen logi olo kóm hld kem nga là gultit. Són mò le tendo gel segled, són mò le tendo gel sdu ne són mò le tendo gel sfatay. Laen dog blóngen yem tendo kungolem kédew le. Blaem yem mà le tey lamang tonoken ne tey lamang huluhén snéen. Ne tey gel kehedemen du yem angkat kmò klowil yó kem ngaen ke sok le deng lembang.

Ne wen se tau ðumu le sléténg okóm nim tau ni sôn nù bè nawahen yem angkat kleden yem tonok lamang yó sok deng matay yem funen. Yó nù bè nawahen yem tau ðumu le sléténg yó monen, Angat nledu he yem tonok mà le sok deng matay. Maya mon kul yó ðu kem ngaen kaem angkat le sekla abay se sôn mò le tendo sfatay. Neet he kóem hyu kesetnú le. Yó se yem nù bè nawa yem tau ðumu le sléténg yó. Sotu kðaw bè yó, gotu tnaba mà le lu yó kem ngaen. Senbkesen yem blakang koyu na kebangen tnií na sðifu ktahaen ne kbongen haha bkesen. Monen mò yó kem ngaen, Tilów tenfok ye kun nim blakang koyu senbkesu nii. Sok wen gembek temfok yem kbongen tóðó benlayu filak lematu.

Tahu se ket ngaen logi tmlów efet le msulék, bang kóem tó kegbek le ðu se. Na mon mà le, Ton ye kó? Abay sem sebkes le ne setgel le.

Ntó mà le yem bkesen, ne hetfoken kul ket na sotu. Omin le yó he gembek ðu.

Lumun seni, mon mà le, yem tau setwoli ke setgel, là kó gbek le kuy abay se sesotu gel ye! Ne tey kwa le ðu bè nawa le yó kem nga yó koni yem tolok mà le kul. Ne nbut le bè yó ne là bud segled, là se bud le sfatay, ne là bud gungolem kul sgés. Baling le hulung mit segbót bè kem ðumu le setwoli. Ne tey hyu kegnómen ðu yem mà le, monen mò kul, Ke ðenge angkat mléf là tafa nawahu kuy abay se ðeng ye hulung sofin ne là kó wen gembek gemwa ðu belé ye yem tonok sok deng angkat tebelu belé ye.

Ne yem tau ðumu sléténg yó koni tóðó mulék henà abay se laen lanen tó nee mled yem tonok le. Baling likò kul yó kem nga setwoli yó abay se gotu le setgel yem kwadag le.

KUN KBUT LAFU

Deng gel wen gíbetem kô kóm yem tau lenafu? Tey koduhen yem tau lenafu. Ne ilôu se tey dô kketelen. Ilôu kun kmalus ket kdaw ne kmoyung kifu. Sôn yô ne senlafen, yem sênêm lafuhén. Ngangen gel kmalus efet mitô, ngangen ne efet mgas. Senged nôm, là kkô yem kketelen.

Yô gunun tendô ketel abay se hsif le elaan kulit yô kem sisifen. Tey monu, sônen lemnek kem sisif ni kem ni. Yô lan le elaan kulitem, husek le bè but bul bè lówôhem. Là kô nam e ton kul, baluen ke slaf le kmadaw béléem, abay se ali le lemnek.

Yô mb hendemem, sôn laan kulit gunu le gel nû yô kem sisif. Yô gunum mon tey sídek kketelen ke kifu abay se gotu le semlab kmadaw yô kem sisif, kmadaw le laan kulit. Ni se mit du ali ketel ke kifu. Ne tey sídek ali gel keheslafen yem tau gemnôm du yem des yô.

Tngónem kô kóm gunun gu mbut yem sisif gel mit lafu? Yô kmò kbuten, ke deng ali gedlug kgungun yem inget nû bè yem nes. Yô gunu te temngel du, ke ali te gel mb nmd ket kdaw, ne tendô te ali gel ninget, ne là getngón te du dyo. Balu bè kfuk te, là buden gbel bè nawa te, abay se knóyô te ke géhél deng nmd te. Bede ofo kóm kôem hlingay, deng genged ne usingem bè yem nesem gel lesekem mb nmd, ne sôn yô tendô gel lufadem ket kdaw. Ne ngangen ke olunem mb du là dog dyo, milud ne usingem. Lemwôt bè klitegem lengilosi sôl buteng. Tódôi tnga na sotu kalusem bè siguhem, lel gu bè lówôhem, gu laan imakem, gu bè hunukem, gu te lululem, lel gu laan liholem. Timbów deng mwas, monem, "Tey, là hole gtungô dou ebuteng. Bâ mon tey dô ketel gu gè lówôhu." Yô ne uu nim kemdaw, hnomi ton béléem kmalus là skó. Tu se, Séng ne Lô, bulók yem là dog gel dyo, ne là dog gel mfuk. Beng lafu se yem desem yô.

Tey mahil mból nim des ni. Ke wen tau lenafu dumum setni, nabungem bè nesen, bè kumuen, ne bè igamen. Ni se lan le ebè kem dumu tau. Miluð he ke ngà gembót ðu abay se hanà lemek kulit le. Tóðó oðoy le husek yó kem sisif.

Sok wen diló ye mbut béle le, hetlasik ye géhéle ne e hbulung yem bulung hmatay sisif. Tóðó teflok yem lafu sok matay sisifen.

Soki deng hbulung, ne sok deng nbuten mkó, holi gel tendo klet dyo, geli klet smabun. Ne yó kem nesem, béi hefutnógóhem sulék, mò samut gunun matay sisif yem desem. Ngangen ne hyu kegnómem ðu, là budi kmalus.

Ni sólók mò bnalaem.

1. Teðu gel mit ðu yem lafu?
2. Gunu le gel nà yó kem sisif gel mit ðu?
3. Moen de ke ali sidek kketelen ke kifu yem lafu?
4. Gunu lé gel gu lemwót yó kem sisif mit lafu?
5. Teðu se yem gembek hmatay kul?
6. Teðu se nmd ye mò samut gunun matay sisifen?
7. Mò kehseng te ðu ebélé te yem des yó?

TUTUL WAN

Nim tutul ni, tutul ukól. Tutul gel kul tulón yó kem tau Ubt menwu bè Bukidnún.

Sotu kdaw myó Wan le mdà klokok yem tey klambaden nuhag bong. Ne sut béléen bè yó Bong Busaw. Ne mon Bong Busaw mò ke Wan, Nmoem bè ni ni du Wan? Là, mon Wan, Nauyu nim blówón bong témé. Gel new e nunung.

É, mon Bong Busaw, ou dé hunungem du. Duónen ne, mon Wan, Ke móyóí bnogulem ke soke deng mayuk aní hnungolu mayuk unihen ke là dengen mili. Okóm bnogulem he ke sok là bud gungolem hensagu.

Tahu se kun, là bud gungol Bong Busaw hensag Wan nen e hentungan mogul yem nuhag. Nen e gotu bwa yéen ne le mò semsékét ke Bong Busaw ngang le mò du efet gekmu bè hikong ne tfok tihen. Sónen ne.

HUSI NE FEDLU

Wen kem lewu tau swè boluy le Husi ne Fedlu. Són mò le gel seyón ne dé kem gel sinaem du sentulón le. Són du le ni kem tau ni là holen gmefet ketngel le. Tau ne kem sok wen des bè matam. Balti duem tó hemken temngel du ke wen tonem là kó hol dilóem du.

Bud mudél sotu bud monen, Maltu tefed se do ketngel he. Són mò le gel skaf mon. Mon sotu, Geblà ktefeden kóm ketngel. Là holen gmefet. Yake do sen baltu mayuk sana kdilóu du. Na senged snéen bud mon yem sotu, Dou baltu mayuk kaem dilóu.

Ne tikóng le deng tmakas tendo sgil mon bè yó, mon Husi mò ke Fedlu, Tngónem fsinà? Wen guntu smulat stí le te kwang bengen sal gel wen surat le du. Na te e hnénég senfala te mayuk.

Hnénég te ke mahi kut tefed ketngelen. Mò guntu te milò te du dé mahi kut gembek semfala du mayuk yem deng snulat le du.

Na tò duónen se du, mon Fedlu. Ke maan nawam baltu haya lemwót te etu bè fsinà. Bè te tagad ali mom knoso dé, mon Husi. Naw na maury bè numahu he ni dum haya, elem tlu ni he dé.

Tikóng deng hayahen bè yó, lemwót Husi nan e hennagaw nauy yem fsinà yó koni ne ngangen hisen efet gogoten yem beng ne yem guntu smulat ne tek aluhen semfala du yem tonen snulat bè yó. Yó mon yem udél senfalahren, "Mowil yem guntu tekuy deng kmulu." A deng tngón Husi ne kun yem snulat bè yem guntu smulat yó baluen ne ke mda mayuk gbeken tódò mon du, abay se deng eles hennagaw tengelen.

Ne glebet lem nawa Fedlu se kun. Mon nawa Fedlu, naw e eles nauy dé ani eles tngónu yem snulat le bè yem guntu smulat, ani duhe kóm ke sok hto yem buteng me sanggan semfala Husi là bude angaw moluy du.

Tahu se tu Fedlu bud nen e hennagaw tengel se kun. Ne ngangen hisen efet gogoten yem guntu smulat ne bud tek aluhen hemdlà hemklol temngel du yem deng snulat le bè yó. Mon yem udél snulat bè yó yó, "Mowil yem guntu tekuy deng kmulu." Okóm tonen yem sotu bud ngà udél nù fi laan yem udél yó monen, "Là mkó nawa le kóm yó kem weem."

Hek, tikóng hto yem buteng tlu, lemwót le ne le Husi stodol le lewu le Fedlu ebè fsinà. Tikóng le deng moni edu henayuk le. Mon Fedlu, Éhé ngem tu dé guntu smulat tonu. Mon Husi, Éhé senfalahu tum tonu snulat le du, "Mowil yem guntu tekuy deng kmulu." Tahu se yó du, mon Fedlu, okóm wen duen. Tu de snulat le fi laanen maltu lemnek beteken. Monen, "Là mkó nawa le kóm yó kem weem." Igoem là ne, mon Husi, odozem yó dum monem yó. Tódò mom bud tò tennù. A, ya tey kesgil le bè yó efet wen tóbóng ebélè le. Ne tulón le yem tau yem sensgil le, yem udél ton le snulat bè yem guntu smulat.

Ya tey kulihen kul yem tau tóbóng ebélé le yó. Tahu se, monen, tey temfed ketngel ye. Là bangen du kóem ton ye tum gunt smulat tutuk me bè beng fsinà. Tahu se yem ton ye snulat du yó ne tahu se yem sotu bud snulat fi laanen. Okóm tódó oyó ye yem sgil mon bè ni ni, goem deng là buđen klofi bè tu ne. Deng kó me ne ekuloy. Sónen ne.

TINU UBI KOYU MÉLÉL

Sotu kdaw kól bè gunuen Tino ne wen tinu ubi koyu mélél tnihangen. Mon Tino mð ke yehenen, Ngem, tinu ubi koyu tnihangu mð tilów silu.

Mon yehenen, Sold msil tinu ubi koyu yó du, gð sem deng wen du deng silem. Là, mon Tino, tólóng ubi koyu ni du. Mélél bugelen. Tów msil du mð gunu tnilów du, monen.

Ket na mukas gu lem imak yem tnihangen ne na limu hutulen du ne ominen yó msil du. Léténgen bè yó kem ðumu ubi koyu deng tehe silen. Ngangen ne tmowok ne gel hengifat kenlohen gu lemen. Ket kiwólen lembud hilol but le. Ngangen limu bulónen gnan. Tey megebud kenok le, ne tey mugel yem ubi koyu mélél yó. Botong kéng kbugel yem sana kut ubi koyu yem ubi koyu kamfu.

Sotu kdaw bè yó lemwót yehenen nen e mokol ubi koyu mélél. Tey, monen, tey mugel ni ðe! Botong geblà kwen bugel yem ubi koyu béle te. Tey wen tahà du na gu lem imak.

Ne wen nukéten ne ominen masà du. Ne wen se lefð kenluten. Ne wen se blibù msóhen ne gotu sensbolen lu, hentdaken udi éi kemunding ne ominen mð memisen ne tnógóhen. Tey mnóm!

Ne wen se bud nasaen, ne hendawen ominen mbol du yem blibù msó henek benibuen ne ominen hemyu du. Ne gotu bud sil Tino yem ðu tinuhen ne són moen minut lamang ne ubi koyu mélélen.

Sotu kdaw bè yó lawa béléen Hwan, sotu ween ne snólóken yem gunun alí ma dú yem ubi koyu mélélen. Mon Tino, Bè yem sotu guntu mnagi bong boluyen Muswan bè Bukidnun. Yó gunuhu beyen dú, mon Tino, alí mugel ne mélél lemen. Ne alí minggel mken dú, là katen kemfad. Yó sen hyu ubi koyu myó baltu dú hol hendla hból dú ke lumun yó mélél sotu kay ubi koyu.

Tenngelem dé, mon Tino, baltu tum gu bè bilil tódó hnok sal hld ubi koyu mélél botong silu. Ya tu dum bè Muswan kun tey lamang hulu le nim ubi koyu mélél ni. E We, msili kóm dé nim tinuhen mð gunum tmlów dú. Ngem, ke sok deng bang kugel le tey kehyu nawam.